

PDF Compressor Free Version

(Бүтүүтэ. Ихин 1 стр. көр)

Үтүө дьон туңунаң кәспиийбит

ГАЗООПЕРАТОРДАР – ДҮЙЭ-КЭРГЭН ФРОЛОВТАР

Кэргэнний Дора Иннокентьевна уонна Александр Кузьмич Фроловтар ОДЬХ тэрилтэтийгээр үүнүүк үзлээбиг, үзлээригээр үтүө суобастаахтын сыйнанаспийт, сыйнаннанар дьон бийнүүтэн биллэллэр. Кинилэр 1979 сыллаахтан бу тэрилтээ, оччолгор чобуунан оттууллар котельнайдарга, кочегарынан үлээжирийттэрэ. Отут сыл устата ханна да халбаннаабакка, чахчы бэри-ниилэхтэрин көрдөрдүүлэр. 1988 сылтан газо-оператордэр.

Кинилэр оюо саастара чөпчэкингэ суюх этэ. Дора Иннокентьевна ийэтэ омугунан финка, сэрийн кэнниттэн Ленинградтан Саха сиригэр по-сөлөн ие ё а (көскө) кэлэн, Бүлүн Күүрүүгээр түбэспитэ. Манна балык собуутугар үлэлии сыйлдан Горнайтан сыйлдьар күннүт саха уолтар кэргэн тахсан иккикысытаммыта. Уонна бу Намга кэлэн 1953 сыллааххаа өлбүтэ. Кыра Дора Уваровской-дарга итиизхэ бэриллэн, оюо уонна эдэр саана бу дойдуга аасчынта.

Оттон Александр төрөппүттэрэ Тульской уобаластан төрүүтээхтэр. Эмий сэрийн кэнниттэн Алдан оройонуугар кэлэн, Улахан-Учурга уолларын 1949 с. төрөппүттэрэ. Дора, Саша бэйэлэрэ Уус-Майяа көрсүүн 1973 сыллааххаа холбоспуттара. Намга олохсуйан түөрт оюону, 3 кыыс, 1 уол, төрөтөн, би сиеннээх улахан ыал ийэлэх аята, эбзэлэх энээтэ. Оюор бары улаатан, 3-хэ ыал буолан, Дьюкуускайга олороллор, үлэлийллэр.

Дора Иннокентьевна уонна Александр Кузьмич иккиэн бибир котельнайга (База) үзлийи буоланнаа, кинилэри иккиэн-нэрийн бииргэ тутар ыарагхаттардаах. Ол ихин үлэлийр сирдэрийгээр буолбакка, дыиэлэригээр ынгырыллан сиргытгым. Быйыл санга, бэйэлэрэ уонча сылы бына тушупт дыиэлэригээр кирийттэрэ. Дыиэлээрэ мастан буолбакка шлак уоннаа цемент холбоогуттан тутуллубут дьиэ. Сырдык, киэн хостордоо. Сэргэх обойдаах, үрдэ плиталарынан эпсийдээмшиг, куорат квартиратын туюх да итэбэхэ суюх дьиэ. Дынгээхэх хаахайын уонна мындыр

уус хархтаах хаахайка сылаас илийлэрэ систыбыга ётө көстэр. Ол курдук дьиэ ихин хосторо, мебеллэрэ барыта уурбут-туппүт курдук тупсарайдэр, барыта миэстэтигээр. Олбуор ихэйраас, тутуу матырыйаалын ордуга дъаарыстаммыт, хараллыбыт. Барыта бэрээдэк.

Ханаайыттары кытта чай ихэ олорон, үлэлэрийн кэпсэтийбит, уруккуну-хойуккуну ырытты-

быт. Үлэлийхтэрийттэн 10-с дижиэктэдэрийгээр олороллор. Тэрилтээрийттэн атынга көнөр, онно үлэлээн көрөр санаалара урут да суюун, билигин да суюүн этэллэр. Кэнники сылларга ОДЬХ-та олодун булан эрэрин, хамнаас биризмэтигээр кэлэрин, үлэхит дьон көмүскэллээх курдук санаалалара күүхүрбүтүн үэрэ-көтө бэлиетииллэр. Дыон-сэргэ (үлэхиттэр) дьиэ-үйт туталлара элбээбитин, онуухаа үзлийр тэрилтэлэр көмө-тирэх буоларыттан астыналлар.

Төнө да пенсионнай саастахтарын ихин, билигин да үлэлийр кыахтаахтарын, онон оюоруугар, сиеннэригээр көмөтирэх буолбут кини дийн баа санааларын этэллэр. Кырдык, Фроловтар дьиэ кэргэнгэ тэрилтэ салалтатын ёттууттэн ханан да претензия турбатаа, билигин да турбат. Биллэрин тухары кинилэр кынамнылаах, бэрээдэктээх, ханан да бэйэлэрин, тэрилтэ ааттарын түнэн биэрбэт үлэхиттэр биынытынан биллэллэр. Бајарыаынг кинилэргэ кытаанах доруобуяаны, унун үлэни, хааччыллылаах кырдэр сааны.

**Андрей КОБЯКОВ, ОДЬХ
пресс-клиниин салайааччыта**

Хаартыскаа: Дора Иннокентьевна, Александр Кузьмич Фроловтар сиеннээрэ, 5 саастах Николу кытта санга тушупт дыиэлэрин таныгар

Дойдум дьоно

НАМЫ ТАПТААН ТАЛБЫТ ҮАЛ

Ыраах Муома сиригэр төрөөн-үөсөкээн улаапыт кэргэнний Винокуровтар, Иннокентий милиция ветерана, Клавдия учуутал, иккизн пенсиялаахтар. Энсиэли эбэ хотун сиригэр кэлэн олохсуй-буттара 12 сыл буолла. Ырыа ымыылаах дьиэ кэргэн кэлээт да, культура дыиэтин ихинэн кырдьяастар «Ийийи» кулууптарыгар чилийнин кирийттэрэ.

Икки кыыс, икки уол холку майгылаах төрөппүттэрэ Кешалаах Клавдияны да хара санаа хараын уута тумнубатаа. Икки уолаттара ыал буолан баран хомолтогохтук орто дойдугуттан барбыттарыгар ийэлэхэх аяа дууналара төнө аймаммыта, сурхтэрэ хомойбутаа буолуой? Ол да буоллар олох салжанар, кыргыттарын, сиеннэрин тустарыгар олороллор, айаллар-туталлар.

Холбоон олорбуттара 39 сыл буолбут. Кеша кэргэнгээр анаан түөрт ырыа тылларын сурийбут, барыта 12 ырыа тылын автора. Мелодиятын Муома ырыаынт уолаттара аянан таанаар толороллор. Оттон Кеша бэйэтин да, атын да ырыалары сынанттан ыллаан бардааына, ону истэн, кинини кытта тэнгээ ыллаан, музыка, ырыа альбар ыллаттараын. Дыиэлэригээр сүрдээх эйёжэс ыаллар. Манна даастан сурийдаахха, олохко саамай улахан оруолу ийэ киши ыллар. Эр дьон ыал улахан оюутун курдуктар. Онон кэрэ ангардараа кэргэнгитин харыстаан, сыйналаах да буоллаанын бэйз икки ардыгар бынаарсан, кинини олохтон туора аннан кэбинимэн, ордукайар талааннаах дьон дууналара чараас, сурхтэрэ хомойумтуу буолар.

Бинги Наммыт бараахсанна талааннаах дьон таба тайанан олохсуйан, айар-тутар сүоллара эссе арылан, Энсиэли эбэ хотуну элбэхтиг туйоаллар. Кэрэ Кэнкэмүүрэвн, харыйанан хаххаламмыт Ханчалыны, толооннордоох, от үрэхтээх Салбаны. Нам сирин атын оройон дьондоо бары таптаан, манна уйт туттан олороллор. Намы таптаан олохсуйбут кэлий дьоммор, чуолаан Клавдия, Иннокентий Винокуровтарга дьолу-соргуну, кэрэни кэрэнэлээн эссе да ыллаан-туйоан аяа-тута сыйлдьартыг гар бајарын.

А. ПРОКОПЬЕВА, Салбан

Ааспыт XX, санга XXI үйлэр кирбииләригәр Саха республикатын мангнайты Президенс М.Е. Николаев айылда айтыра-аңынын тохтотор, киңи аймах доруобуйата түпсарын туңугарчол олоңу тутуууну государство ыыттар политикатын чөрчи-тигээр кииллэрэн, утатыллыбат дъяналлары ылattaбыта. Ол түмүктөрүнен, кулун тутар 15 күнүгээр 2000 с. Саха сирин нору-отун 1-кын форума да ыытыллыбыта туюнуулур. Бу форумнага улахан докумон — 5 салаалаах форум доктрина — бигэр-гэммитэ. Олортон биирдэстэрэ «Тулалырын эйгэни харыстаа-хыны» бооптуруостарын тұхаайыллыбыта. «Чэбдик тыынина-ах айылда — чэбдик генофонда — чэгизен общество — республика норуоттарын тыынинаах буолууларын уонна чэлгийэ сайдылларын хааччыйар быстыспат сибээс» дизн этииилэр ис хоноонноро олус киэн, диринг. Республикада айылда нацио-нальный харыстанар сирдэрэ — Ытык кэрэ сирдэр — ситимз-рин ўөскөтии кэлин сыйларга күүксө ыытыллар, Саха республикатын сирин-үотун 20%-тан ордук сирэ Ытык Кэрэ Сирдэр бынысыларынан кэлэр көлүүнэдэ харыстаан хаалларыллар дъянал ылыллан олохxo киирбитэ, ол улэ билитин салжанар.

Онунк сирдэргэн биирдэстэрээ, биңиги Ытык сирбит, «Үүгээ Күөллээби» резерват, республикаа юраты харыстаанар сирдэг ситимнэригээр кийрбигээ. 1974 с.казакнинын тэриллэн, кэлийн резерватын наамийн багцадагчид 60500 га ияннээх сиргэ тэндийн сыйтар, кини инигээр 40-тан тахса кыра, улахан бултанаар күөллэр бааллар, араас көтөр-сүүрээр, күндү түүлээх мустар. Кэрэ айлыжда, кини ыраас салгына, тыытыллыбатах хатынг чаранга, баржа баайдцах хара халынг тыата, лз-нигирээ соболоох күөллэрээ кини эрэ кутун, дуунатын тутар.

1994 с. Президент Йыааынан бу Ытык күөл Саха республикатын ураты харыстанар уонна бултанарага оңубай режим-нээх уникальный күөллэр ситимнэригээр кирибите. 1992 съльтан бу күөлү Түбэ изнилизгин «Түбэ» производственнай кооперативыгар промысловай балыктааынынан дарыктанарыгар бэррилбите.

Урган Күөлү харыстаңынга, уутун түпсарылыг бэрт элбэх үлэлэр, туруорсуулар ыбытыллыбыттара. Ол кэмнэрэг үгүс өрүттээх мунњахтарга, төгүрүк оствуулларга, ырытыныларга, министерство коллегияларыгар сыйлдар чиэсктисек, үгүс бопшурустары туруорсубуштуу таах хаалбакка, 1997 сый ыам ыйын 8 күнүгэр 534 Н-дээх правительство дъянала тахсан 875 тын. солж үбүззин көрүллүбүтүү. 2000 с. күөл уутун таһымын регулировкалырырга аналлаах регулируючай установкалаа даамба тууллубута, үгүс күөллэр хоруллубуттара бүөлэммитэ, үгүс күөллэр гэ балыгын хаачыстыбатын түпсарар сыйаллаах балыгы ыбытын тэриллибите. Ол тумгыгар күөллэр балыктарын

түмүгээр күөллэр балыктарын хаацыстбата тубуста. «Урун-Күөлгэ» уутун режимин чинчийэн көрүүгэ уонна тупсарыыга научнай-чинчийэр үлэлэр ытыллыбыттара, олор түмүктэрин туунан заказник тэриллигите 30 сүллааха үбүлүөйүгэрг ананан тахсыбыт кинигээж департамент директо-ра М.М. Тяптиргянов сууритуулж матырыаалларыттан аафыахха сөп. Бииргэ үлэлээхин түмүгүнэн нэхилииккэ үгүс өрүттээх үлэлэр ытыллыбыттара. Ырааңырдын, нэхилиизги туспаран онгоруу, күөллэрэг балыктааһыны, күндү түүлээж бултааһыны, сир айын хомуу-ууну бэрээдэктээнийн, нэхилиизн-нээбэ оскуолаа кириэн инни-нээби саастаах оболортон саа-лаан үгүс өрүттээх өйдөтөр үлэллэри сыйлын ахсын арас форманан ыбытальзырыйт, элбэх субуутоннүктары ырааңыр-лыгыга тэрийбиппил.

ҮРҮН КҮӨЛБҮТ – ДҮЙКТИ КЭРЭ СИРБИТ

Бу оңолортон «Үрүн Қыөлү» харыстырып дынгнәэх экологтар үнән тахсияхтара

«Чистая вода» programma ба сөп түбэйннэрэн нэйлилийн энэ ыраас ууну ихэригэр ананан су-укка ба 5 куб, ууну ыраастыр, оборудование ылыллан монтаж-таммыта, Республика 2012 с. дие-эри программатыгар «Үрүн Күөлү» салгтын уутун туспарьлыг улэзт кильзиллибига. Бийр кэ-мнэ бишигий нэйлиизкэ «Хоту-гу Форум» 70-ча кишилээх, ара-ас омук саастааптаах делегация заказниктыгаг, «Беленький урэйн» тердүгэр улэлэрин сал-баан түмүктээйттэрэ. Бу – Түбэй хөнгийнгээ ишагчилсан эхээр

Үгүс ытыллыбыт үлэлэр-тэн ханык да тэрилтэ туоратурбатаа. Ол курдук, нэхилизик орто оскуолата этно-экологический хайышханан үлэлир. Барыг предметтэргэ экологизация саллаатын киллэрэн, 2010 с. дизайни программа бигэргэнэн ула салъянаар, үүрэнэччилэр үгүс дакылааттарга кытталлар, биологическая институт хас да улахан научной конференция гарын кыттыны ылан бэлийтэммитээрэ. Экологияны уонна айылчаны харыстааын бопшууруоңугар республиканской семинарда, учууталлар үүрэхтэрин үрдэлтэр институтунаан, улуус үүрэйнин управлениетынан тэриллэн ытыллыбыттара.

Осколуа экологической хай-ысхара улээлиирин таңынан, ити кэмнэргэ эбии үөрэхтээнни чингэтэр соруктаах, айлыга харыстабылын министрствотын айбуулузын сахалын колорит-

таах сайынгы оюу синианарлаа ўрсын тутуута сафаланан, 2005 с. үлэбэкиирэн күн бүгүнгэдизэри тигинэччи үлэлээн, республика араас муннугуттан сайын ахсын 100-нэн оюу кэлэнсийнианан, эбии билии ылан үөрэн-көтөн, дуюнуйан үтүөтэйллары лаа ўр үлэтигэр суурыйан хаалларан баралларыт-тан астынабыт.

Хаңыс да сыйлын Саха государственный университетын 7-8 учонайдара калэн, овогорго научной-чинчийэр үлэлрэйытган, айлыбэ үүнээйилэрин, отторун-мастарын, үенүнкөйүүрүн үөртэллэр, библиохонууларбыттытан «Кыныл ки-

ОдьКХ уруккү начальнига, улуус муниньбын депутатынан үлэлээббит, улуус, нэһилизэк «Ытык кийнэ» Никонов А.С., үлэлээн ааспты Дыяконов Д.Н., Федоров В.М., Иванов П.П., Антонов В.Е. уод.а түмсэн угус өрүттэх үлэни ышыпшттара.

ырыгар, кыра да буоллар ору-
оллааѓа саарбаѓа суюх.

Тыннаах айылба мэлдьи —
Ытык академия, ханан да ўөрэ-
тиллэн бүппэт муударас, кистэ-
лэн дин мээнээж этиллибэт.

Көлүөнэттән көлүөнәйә
Ытык сирдәрбіт, төрүт түелбә-
ләрбіт дың-сәргә сәргиір, кә-
рәхсін кәрә сирә буола тура-
рыгар республика ыччата, эдәр
көлүөнәтә, ытык қырдъағана
әстафета быныштын бәйстин
үләтін, этәр кәс тылын тутта-
ран инәригәр бағарылам этә.

Быйыл, 2009 с. айылда харыстбылын министерствота тэриллибитэ 15 сыйлын туолар. Бу сыйлар усталарыгар, салайар үлээ үлэллэбйт кэмнэрбэр, бу министерствины кытта элбэхтик алтынан үлэллэбипинэн уоннна бииргэ үлэллэбйт кэмнэрбэр, бу салааџа элбэхтийн министерство үрдүүк бэлийлэлэринэн бэлийтэммипинэн киэн туттабын уонна маҳтанабын. Айылда харыстбылын министерствота 10 сыйлаах үбүлүөйүүгөр ынгырыллан кыттыны ылбырлык куруутун күндүтүк саныбын.

Дириң убаастабылынан ахтан турал, министр Алексеев В.Г., кини солбайааччыларын М.Е. Лукины, В.И. Архиповы, И.И. Кривошапкины, Я.С. Сивцевы, В.И. Агеевы, отделлар, департаменнар салайааччыларын А.Я. Сосинаны, И.А. Черемкины, М.И. Самсоновы, Л.Е. Шматкованы, Е.Н. Никоновы, Е.А. Леверьевы, М.М. Тяптиргяновы, Нам улууңун комитетын үлэниттэрэ Бочкарев В.М., Ермолаев Ю.П., Попов М.С., Можнавческай Р.Н., Колмогоров Е.И. уод.а. угус утуү дөйноруу кытта алтынан үләләспиппитеттэн олус үерэбин уонна бутун республика, ол инигэр биңиги нәнилиэкпит, ытык сирбит «Үрун Күөлләэви» заказник, кэлин ресурснай резерват тытыллыйат, чөл буюлуттуугар, уутун таышымын үрдзтииг, булдун-алдын бултаадынын берээдектээһингэ, хангатыга-үөскэтииг, уопсайынан айылва харыстабылыгар сүнкэн үләләригэр маҳтал-башыбы таалырын тизэрләбин.

хыбы тылларын тиэрдэбин.
Министерство бары үләнит-
тәрин, ветераннарын уонна ман-
на сыйнанна уләниттәри, ай-
ылданы арағаччылааччылары
ис сүрэхтэн 15 сyllаах
үбүлүөйгүтүнэн эвэрдэлиибин.
Барыгытыгар үтүе доруобуя-
ны, увараабат үрдүк ситишилиз-
ри, этэнгэ буолуну, дыиз кэр-
гэттэргитигер дылоу, иллээх-
эйлэлэх буолуну баарабын.

Р.Е. ЛУКИНА,
СР норуутон ханаайысты-
батын утуулээх үлэнитэ,
айылца харыстабылын
туйтуна, улуус Бытын кийтэ,
«Тынинаах айылдаа кылаа-
тын иинчи знак кавадаа»

АЙЫЛБА УОННА КЫЫЛЛАР КЫСТЫККА

(Дъгийуу)

Быйыл күнүн хайгыр алтынны 6 күнүгөр сарсыарда 10 чадастан хотугулуу-арбааттан быйыт бөөт таңыста да, манган хаарбыт түнэң уллуктәэбитинэн барда. Сибилигин көвөрөн барыах курдук хонуубут 4-5 см халыңнаах хаарынан, баара-суюға балтараа чаас инигэр бүрүллэ обуста. Омуннаах хаар ууллар инигин диэбипшилт да, хонуга сыйыпты да, күн көтө-көтө көлзүн хаардаан, устунаң кыстык хаар buoyлан, били ыраахтан ыалдыйт кэлиэ дийэн хомунар, хаарбанар бөхпүтүн манган хаарынан бүрүйэн кэбистэ. Аны саас сир хараарыар дизэри уоскүйлабыт.

С13. Аны саас сир хаараарыар дэлри ускууылбат.

Арай суюл кытыытыгар турар харыйылар лабаалара тэриччи тэбэн, хаар быынынан көөрөөн көстөллөрө киңи санаатын көтөүеллөр. Хатынгнаа өрүс чааныттан кырыаран, туул бываат быынынан көстөр курдуктар. Дъабарааскылар сулга тахсыбат буоллулар. Хороонругар дъукаахтаан, итиги бопшуруоңун бы-хаара сырьттахтара. Хаалыт турдаахтар сылаас турба ханна баарын көрдөөн, даафырбаан кыстырып кынбалдаттан ырыталлар. Бартылаан нәнилиэгин сүөнүлэрэз ампаардаах ас ханна баарын чопчу билэн, сарсыарда кэлэн ийэр, киэнэ баран ийэр буолаллар. Аны саас эрдэ бааныналарыгар мэччийэ тахсыаахтара, кынбын устата олох умнуухтара суюба. Айылба или курдук кыстыкка бэлэмнээр. Манган хаар, кубох тириитэ суорван курдук, тымныттан арагашынчын.

Бөхпутун бүэлээн, сыйтыны тохтотон, араас бактериябытны өлөрөн, мутук тостор тымнытынан сылаас дойду омууга кэлиитин айытар, чаытар, айылцабыт биңгини арангаччылырып. Манган хаар, кырыа кынын, «моруос өбөнньор» өрүү баар буола-рыгар баҕарыбын!

K. ЕРЕМЕЕВ. Кынъыл-Сыыр

PDF Compressor Free Version

Понедельник, 2 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00,
00.40 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Детективы
13.00 Участок
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.10 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Пусть говорят
19.00 Жди меня
20.00 Т/с «Тихая семейная жизнь»
21.00 Время
21.30 Т/с «Адмираль»
22.30 Д/ф «От охотника до жертвы. Урмас Отт»
23.40 Познер
01.00 Ударная сила
01.40 X/ф «Трудная ми-шень»
03.20 X/ф «Похищение»

Вторник, 3 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00
Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20, 05.10 Детективы
13.00 Участок
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.20 Т/с «Обручальное кольцо»
16.10 Давай поженимся!
17.00 Федеральный судья
18.20 Пусть говорят
19.10 Т/с «След»
20.00, 21.30 X/ф «Трудно быть macho», 1 серия
21.00 Время
22.30 Человек и закон
23.50 Судите сами
00.50 X/ф «Умереть молодым»
02.50 X/ф «Родники надежды»

Среда, 5 ноября

06.00, 10.00, 12.00, 18.00

03.30 X/ф «Большой белый

20.50, 03.35 Футбол России
21.55 Волейбол
00.00, 07.15 Дзюдо. Чемпионат России.
01.15 Футбол.
04.40 Волейбол
08.30 Баскетбол
10.25 Чемпионат мира по футболу.

Среда, 4 ноября

10.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ. «Химки» (Россия) - ВЭФ 12.45, 15.00, 15.10, 18.50, 23.30, 02.55, 05.45 Вести-спорт
13.00 Зарядка с чемпионом
13.10 Мультфильм
13.45 Мастер спорта
14.00, 05.55 Летопись спорта
14.30 Путь Дракона
15.20 Автоспорт. «Формула - 1». 16.40 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России
19.00 Страна спортивная
19.35, 10.15 Футбол. Чемпионат мира. Юноши до 17 лет. Италия - Уругвай.
21.35 Футбол. «Рубин» (Казань) - «Крылья Советов» (Самара)
23.40, 06.30 Дзюдо.
01.00 Футбол. «Спартак» (М.) - «Ростов» (Ростов)
03.15 Неделя спорта
04.20 Профессиональный бокс. Эндо Маккаринелли против Ола Афолаби (Великобритания).
05.10 Чемпионат мира по футболу. Южная Африка
07.45 Баскетбол
09.20 Мини-футбол

Вторник, 3 ноября

12.00 Страна спортивная
12.30 Рыбалка с Радзиевским 12.45, 15.00, 19.05, 23.50, 03.15, 07.05 Вести-спорт
13.00 Зарядка с чемпионом
13.10 Мультфильм
13.45 Мастер спорта
14.00, 19.45 Неделя спорта
15.15 Автоспорт
17.45 Баскетбол
19.15, 06.35 Скоростной участок

Среда, 4 ноября

10.55, 16.45 Волейбол. «Зенит» (Россия) - «Коросаль» (Пуреро-Рико).

12.50, 15.00, 18.40, 23.45, 03.00, 07.20 Вести-спорт

13.05 Мини-футбол.

15.15 Футбол России

16.15, 09.35 Футбол

18.50 Путь Дракона

19.20 Бильярд

21.05 Гран-при с А. Поповым

21.55 Волейбол

23.55 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала.

01.55 Хоккей России

03.20 Футбол. Чемпионат мира.

05.20 Волейбол

07.35 Футбол

10.10 Страна спортивная

10.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.45, 22.40, 03.50, 06.40 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

18.55, 06.10 Точка отрыва

19.25 Дзюдо.

20.40, 06.50 Футбол

22.55 Мини-футбол

01.00 Хоккей. Евротур. «Кубок Кильяя». Россия - Финляндия

13.00 Участок

14.00, 19.45 Неделя спорта

15.15 Автоспорт

17.45 Баскетбол

19.15, 06.35 Скоростной участок

01.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.25, 22.40, 03.10, 07.20 Вести-спорт

Четверг, 5 ноября

10.45 Волейбол
12.45, 15.00, 18.45, 22.40, 03.50, 06.40 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

00.55 Волейбол

05.25 Баскетбол.

07.25 Теннис

10.30 Баскетбол. НБА. «Даллас» - «Торонто»

13.15 Вести-Спорт

13.30 Баскетбол.

22.10 Футбол

22.55 Футбол.

00.55 Волейбол

05.25 Баскетбол.

07.25 Теннис

10.30 Страна спортивная

10.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.45, 22.40, 03.50, 06.40 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

01.55 Волейбол

04.15 Футбол

06.25 Футбол

08.25 Теннис

Пятница, 6 ноября

10.45 Волейбол
12.45, 15.00, 18.45, 22.40, 03.50, 06.40 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

00.55 Волейбол

05.25 Баскетбол.

07.25 Теннис

10.30 Страна спортивная

10.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.45, 22.40, 03.50, 06.40 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

01.55 Волейбол

04.15 Футбол

06.25 Футбол

08.25 Теннис

10.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.25, 22.40, 03.10, 07.20 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-при с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

01.55 Волейбол

04.15 Футбол

06.25 Футбол

08.25 Теннис

10.45 Волейбол

12.45, 15.00, 18.25, 22.40, 03.10, 07.20 Вести-спорт

13.00 Зарядка с чемпионом

13.10 Мультфильм

13.45 Мастер спорта

14.00 Хоккей России

15.15 Гран-pri с А. Поповым

16.05 Рыбалка с Радзиевским

16.20 Летопись спорта

16.55 Волейбол

01.55 Волейбол

04.15 Футбол

06.25 Футбол

08.25 Теннис

10.45 Волейбол

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Ханык баарары ыалга сылаас эзгэни төрүтээччи аба барахсан буулар. Бийгидэй эргэн нэгундуу улахан уолбут, таптыр, убаастыр, куруутун киэн туттар тутаах кинибит, улахан, аба курдук саныр убайыт, Дьюкуускайкуорт олохтоо б. Новгородов Федор Васильевич күн сириттэн эмискечи хомтолоохтук барбыта б.д. сэтиний 3 күнүгэр 40 хонугурулар.

Бийгидэй 1959 с. Нам улууңгар ырыаца ылланар Энсиили хоҷотугар, биес оболоо ыалан бастакы маанылаах уола төрөөбүт. Төрөпүттэрэ Новгородова Мария Федоровна уонна Новгородов Василий Михайлович бастакы оболорун Федор динэн энээстин аатын бишрэйтээр.

1977 с. Нам орто оскуулатын си-тийнилэхтик бүтэрэн бааран, Благовещенская байланшынучилще туттарсан киирбиз. Онно үерэн сыйдьян ыалдан төттерүү дойдтуугар кэлбите. Санга дыыл кэнэе Үөнэе Бүлүүтээби СПТУ-га каспистар суппар идэтигэр киирэн сыйланагара үерэн нэн бүтэрэн армия өзкөтигэр ынырыллан армияба сулуусалыны, Ийэйдийтуугар ийнин топора барбыта. 1980 с. армияттан кэлэн бааран, Хабаровскайдаа «Школа милиции» юрист идэтигэр экзаменнарын си-тийнилэхтик туттарсан киирбиз. Олсын аяда олонгот түбээн эмискечи өлөн, биригэ төрөөбүттэригэр көмөлөнөөрүү үерэбин бураадан, Үөнэе Бүлүүтээби ПМК-да суппарынан киирэр. Онтонылаа массынына уруулуныыктыбакка, хара олуур дизи суппардаан кэлбите.

1989 с. олонун аргыын Оксана Викторовны көрсөн ыал буулар, 1995 с. кэтэнилэх кызы оболонор. Кэлэн куоракка дыыз кэргэнин эн көнөн кэлбите. Дыыз маанылаабын туттуубуттара. Туюхса барытгыар сыйтас буулар, барыга бары дьюбурсаа, дыыгин таңа барытга орун-оннугар, гаражка да киир — барыта саныланан түрар бууларчы. Куоракка киирдигит да, убай Федябара сылдылаахаа дыен бууларчы. Куруук оболорун инигэр букунайа, соробор массынына өрөмүнүү сыйдьар буулар, бокууяа сую да буулар, улуттан быйс буулан, хас бирилдигитин атаахтатан, мөхөккө-эппеккэ сүбээмаа биэрэн тыылаачы.

Күндуу убайыт барыбытын үерэхтэн, үлээн, үгүс субэтин-аматын тиэрдэн, бары өттүнэн көмөлөспүт, идээзэх үлээн буулбуттуугар, олоххаа бэйзэт суюлбутун бууларчыгыар угус субэтин-аматын тиэрдэн онторбут түүлэригэр мэлдьи мастаныбайт.

Бу ыарахан кэммитигэр бийгидэй дыыз кэргэнэ, ийтигэр, кэргэнгэр күүс-көмө буулбут дыонго, чугас аймактарчыгыар, табараарчыгыар барабаа маҳталбытын тиэрдэйт. Энгиги кытта ыарыылааслаасын, дын-даяхан сыйтабытын, ерүү үерз-көтө сыйлынгын, дьюллоо буулун.

Таптыр уолум, убайыт, бука бары таптыр кириб Федор Васильевич сыйдьык сэбэрэтийн, аламаай майгытын ханан даааны умнуухут суюба, бийгидэй сүрхэптигэр ерүү тынынаах халыацаа. Убайыт холку, ми-чээрийн сыйдьар сэбэрэйт, куолана өйбүттээн, сүрхэптигэрт сүпшэкэ, олохутуухарчылы, харыстын сыйдьыацаа. Кини олорбут олонун, ырааса санаатын кыны Ноксаночка көлүөнэттэн көлүөнээгүү түүх холуборын аатын ааттата түрүбээ.

Ийэт, биригэ төрөөбүттэрэ

Күндуу ийбите, таптыр эзбэйт, улэ төрөвч, кэргэн ним Нина Егоровна Николаева б.д. балаадан ынын 24 күнүгэр уүн, ыарахан ыарыыттан 66 са-аңыгыр сыйдьан күн сириттэн барбыта сэтиний 2 күнүгэр 40 хонугун туолар.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информацийн, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционный — издательский ситет — 41332

Федор Васильевич Федоров

Күн сириттэн эмискечи хомтолоохтук барбыта б.д. сэтиний 3 күнүгэр 40 хонугурулар.

Кини 1943 сийн ыам ыын 2 күнүгэр Мэнэ-Хангалас оройонун Харанхишигээр Варвара, Егор Дмитриевтээр колхозтаах дыыз кэргэнгэ бастакы кызы обонон күн сирин төрбүт, сийн ыам ыалын бууларчыгыар. Год. с. Төнүүтээби / х биригэ таллаах ветеринарный курска үерэххэ кирибиз. Минигин колхозум салалтата, Мэнэ-Хангалас оройонун Төнүүтээби биригэ сильлаах электромонтер үерзээр ыытта. Олсын дынан бастаан училище Нинабын кытта биссистим. Кэлин үерзэхтитин бүтээрэн Нинабын кытта 1960 с. күнүнгэр ыал буулбутум.

Үэдийт отделениетин дыаалтата электромонтеруунан ааата. Нинаны детсадка үлээгүллээр. Онтон үс отде-ление электростанцияларын көрүүгэ-истигэ дыаалтайдыста. 1 Хомустаахаа, кинигэ, көнөн табыстыбыт. Нина эмис детсад үлээнтэ буулбут. Үэдийн ийз буулбутум бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Күндуу дыуэгэбит, өссө төгүл быдан дыылдларга бураадай. Сытар буулбут сыйлаас, сымнаас буулбутум.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түүкэн ийз, үгүс ободо кэтэнийлэх, өрүүжинийн эзээ төрөөбүт дадойдтуунаа боророн олорбут дыолун бинигэ буулбут Уедэйин ийз буулбутум бинигэ буулбут. Кини сизт олорбутобу, онгорбутобуун ыччатаа олоруухтара, кинилэр ситэрихтээр.

Дыуэгэбит Нина орто дойдтуу наабы олобун түүе субастаахаа чизинин олобунан, ултэн, бар дынугар убаастанан олорон ааста. Үэ, сиена бэтэрээнэ, элбэх ободо күн сирин көрдөрбүт түү